Амосов Микола Михайлович

[ред.] [ред. код]

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

У Вікіпедії є статті про інших людей із прізвищем Амосов.

Амосо́в Микола Михайлович (6 (19) грудня 1913, с. Ольхово (сучасна Вологодська область, затоплено Рибінською ГЕС), Російська імперія — 12 грудня 2002, Київ, Україна) — радянський та український лікар, учений в галузі медицини та біокібернетики, громадський діяч, академік Національної академії наук України (1969) та Академії медичних наук України (1993), лауреат Ленінської премії (1961), Державної премії УРСР в галузі науки і техніки (1978, 1988) і Державної премії України в галузі науки і техніки (1997)[2]. Директор Інституту серцево-судинної хірургії (1983–1988). Доктор медичних наук (1953). Герой Соціалістичної Праці (1973)

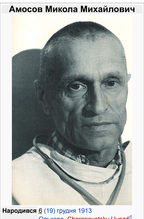

Амосов Микола Михайлович

Народився	6 (19) грудня 1913 Ольхово, Cherepovetsky Uyezd[1], Новгородська губернія, Російська імперія
Помер	12 грудня 2002[1][2] (88 років) Київ, Україна
Поховання	Байкове кладовище
Країна	Російська імперія, СРСР, Україна
Діяльність	хірург, філософ, лікар, лікар-письменник, торакальний хірург
Alma mater	Архангельський медичний інститут[1] (1933), Заочний індустріальний інститут (1940)
Галузь	кардіохірургія, трансплантологія і Біокібернетика
Заклад	Національний інститут серцево-судинної хірургії імені Миколи Амосова АМН України
Посада	директор Інституту серцево-судинної хірургії
Ступінь	доктор медичних наук[1]
Відомі учні	Ольга Авілова, Олар Мінцер, Віктор Скумін та ін.
Членство	НАН України
Відомий завдяки:	учнярів в СРСР зробив протез мітрального клапана, автор художніх та популярних книжок Амосова Катерина Миколаївна
Діти	
Нагороди	

Висловлювання у Вікіцитатах

Амосов Микола Михайлович у Вікісховищі

Народився в сім'ї селян. Мати була повитухою, працювала в селі неподалік від міста Череповець. Батько пішов на війну 1914 року, а коли повернувся, то незабаром покинув сім'ю. З 12 до 18 років навчався в Череповці у школі, потім — там само — в медичному технікумі.

З 1932 року працював у Архангельську, начальником зміни робітників на електростанції при лісопильному заводі. У 1934 році розпочав навчання в Заочному індустріальному інституті. 1935 року вступив до Архангельського медичного інституту[4], який закінчив з відзнакою в 1939 році. Паралельно з медичною продовжував навчання в заочному інституті. Темою для диплому обрав проект великого аероплана з паровою турбіною.

У 1940 році отримав диплом інженера «із відзнакою». Після закінчення інституту і до початку німецько-радянської війни працював хірургом лікарні в Череповці. Працював у комісії з мобілізації, а через деякий час призначений головним хірургом у Польовий пересувний госпіталь. Після того працював хірургом у Москві.

У 1952 році перейхав до України в Київ, де прожив 49 років. У березні 1953 року захистив докторську дисертацію з медицини на тему «Резекції легень при туберкульозі». У 1955 році Микола Амосов створив та очолив першу в країні кафедру грудної хірургії для вдосконалення лікарів. У 1958 р. починає співпрацювати з Інститутом кібернетики в галузі фізіологічних досліджень серця. 1963 рік— уперше у СРСР зробив протез мітрального клапана.

Клініку серцевої хірургії, яку очолював Амосов, в 1983 році реорганізували в Київський науково-дослідний інститут серцевої хірургії. Щороку в інституті проводиться близько 3000 операцій на серці, в тому числі близько 2000 зі штучним кровообігом.

З часом наукові дослідження Амосова, за його власними словами, сформувались у такі напрямки:

1. Регуляторні системи організму — від хімії крові, через ендокринну і нервову системи до кори мозку.
2. Механізми розуму і штучний інтелект.
3. Психологія і моделі особистості.
4. Соціологія і моделі суспільства.
5. Глобальні проблеми людства.

У 1962 році обраний членом-кореспондентом Академії Медичних Наук СРСР. У тому ж році отримав Ленінську премію, обраний депутатом Верховної Ради СРСР. З 1969 року — академік Академії Наук УРСР.

Надгробок Миколи Амосова на Байковому кладовищі в Києві

12 грудня 2002 року помер від інфаркту міокарда. Похований на Байковому кладовищі в Києві (ділянка № 52а). Під 12 грудня 2003 року встановлений надгробний пам'ятник. Автори — скульптори Олександр Дяченко, Костянтин Чудовський.[5]

Біографія

[ред.] [ред. код]

Факти з життя

[ред.] [ред. код]

У 1960-х — початку 1970-х років Микола Михайлович, захворівши на туберкульоз, лікувався в Старокримському санаторії. Повністю вилікувавшись від недуги, організував у санаторії пульмонологічне хірургічне відділення. Неодноразово приїжджаючи на два-три місяці в Старий Крим до своїх родичів, Амосов привозив з собою своїх учнів і навчав їх лікувати хворих на туберкульоз. Сам неодноразово робив операції, як у санаторії, так і в Старокримській міській лікарні[6].

Зі спогадів І. К. Мельникова, який працював у той час лікарем:

Був Амосов дуже простою людиною — без будь-якого апломбу і зарозумілості. Коли я працював лікарем і не знав ще в обличчя Амосова, одного разу, вийшовши з корпусу з медичними журналами, наказав йому, який скромно стояв біля корпусу, відвести ці журнали в адміністрацію санаторію. Амосов моєму взяв ці журнали і так само моєму відніс їх за призначенням. Наступного дня на нараді у головлікаря, де був присутній і я, і Амосов, Микола Михайлович, ніби між іншим, зауважив: «А мене, професора, тут вже зробили кур'єром …»

При широту інтересів Амосова свідчить такий приклад: у своїх перших книгах він цитує неопубліковані на той момент вірші Бориса Чичибабіна: у «Думках і серце» (1964) — «Махорку» (опублікована у зб. «Гармонія» у 1965), в «Записках з майбутнього» (1965) — «Червоні помідори» (опубліковані вперше за 24 роки — у зб. «Дзвін» у 1989).

Сім'я

[ред.] [ред. код]

Дружина — Денисенко Лідія, закінчила Київський медичний інститут, працювала хірургом, фізіотерапевтом. Дочка — Катерина Миколаївна (нар. 1956), доктор медичних наук, член-кореспондент Української медичної академії. Онука — Анна.

Книги

[ред.] [ред. код]

М. Амосов — автор понад 400 наукових публікацій та 19 монографій[7][8].

- 1964 — «Мысли и сердце»
- 1965 — «Записки из будущего»
- 1975 — «ППГ 2266 (Записки полевого хирурга)»
- 1977 — «Раздумья о здоровье»
- 1979 — «Здоровье и счастье ребенка»
- 1983 — «Книга о счастье и несчастьях»
- 1996 — «Преодоление старости»
- 1997 — «Моя система здоровья»
- 1998 — «Голоса времен»
- 2000 — «Размышления»
- 2002 — «Энциклопедия Амосова»
- 2003 — «Мое мировоззрение»

Пам'ять

[ред.] [ред. код]

У 2000 році він увійшов у перш десятку особистостей, які визначили вигляд країни у XX столітті.

У 2003 році:

- на честь Амосова була перейменована одна з вулиць Києва;
- Національною академією наук України засновані:
  - Премія НАН України імені Амосова Миколи Михайловича, яка вручається Відділенням біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України за видатні наукові роботи в галузі кардіо- та судинної хірургії і трансплантології;
  - Премія НАН України імені Амосова Миколи Михайловича, яка вручається Відділенням інформатики НАН України за видатні роботи в галузі біокібернетики, проблем штучного інтелекту та розробки нових інформаційних технологій
- в Києві на вулиці Богдана Хмельницького, 42, де в 1971–2002 роках жив і працював вчений, встановлено меморіальну дошку (бронза; барельєф; скульптор Григорій Хусід)[9].

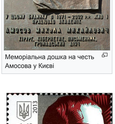

Меморіальна дошка на честь Амосова у Києві

На його честь названо астероїд, відкритий 8 жовтня 1969 року.

2013-й рік за рішенням ЮНЕСКО оголошено роком Миколи Амосова[10].

Верховна Рада України постановила оголосити 2013 рік роком Миколи Амосова у галузі медицини та відзначити на державному рівні 100-річчя з дня його народження[11].

Його ім'я перебуває поряд із Гіппократом, Миколою Пироговим, Робертом Кохом, Зиґмундом Фрейдом, Володимиром Бехтєрєвим, які входять до списку ста великих лікарів людства.

26 листопада 2013 року — Національний банк України у серії «Видатні особистості України» випустив срібну ювілейну монету «Микола Амосов» номіналом 5 гривень, з посвятою *«Ґенерал сьогодні науки, видатному ученому в галузі медицини та біокібернетики, громадському діячеві, академіку Національної академії наук та Академії медичних наук України, засновнику і директорові Інституту серцево-судинної хірургії — Миколі Михайловичу Амосову. Микола Амосов ґратував тисячі людей завдяки великій любові до них, почуттю відповідальності за їх життя»*.[12]

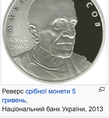

Реверс срібної монети 5 гривень. Національний банк України, 2013

6 грудня 2013 року у день 100-річчя із дня народження М. М. Амосова, у м. Старий Крим на території районної лікарні ім. М. М. Амосова відкрито пам'ятник роботи Івана Кавалерідзе та кімната-музей видатного кардіохірурга[13][14].

Документальний фільм Таймураза Золовоя «Микола Амосов», Міністерство охорони здоров'я України, Науковий токсикологічний центр імені академіка Л. І. Медведя, 2013 — перемежжь ХІІ Київського міжнародного фестивалю документальних фільмів у номінації «Документальні кінопортрети. Ретроспективна»[15].

Документальний фільм «Амосов: Сторічня». Режисер — Сергій Лисенко, оператор — Андрій Лисецький, генеральний продюсер — Катерина Амосова. Компанія — «Generator Films», 2013[16].

У 2015 році на честь Миколи Амосова[17] перейменували одну з вулиць у Броварах.[18]

У м. Вінниця 28 грудня 2015 року вул. Медведєва перейменовано на вул. Миколи Амосова[19] (цікавий факт, що парадний вхід до Вінницького національного медичного університету імені Миколи Пирогова — вулиця Пирогова 56, а вїзд до двору університету — з вулиці Амосова).

У м. Харків 2 лютого 2016 року вул. Корчагінців перейменовано на вул. Амосова[20]

У м. Костополь 17 листопада 2016 року вул. Лобача перейменовано на вул. Миколи Амосова[21]

Див. також

[ред.] [ред. код]

- Премія НАН України імені Амосова Миколи Михайловича в галузі медицини
- Премія НАН України імені М. М. Амосова (кібернетика)
- Історія штучного інтелекту

Примітки

[ред.] [ред. код]
↓ Показати повністю

1. ↑ Internet Speculative Fiction Database — 1995.
2. ↑ Czech National Authority Database
3. ↑ Державні премії України в галузі науки і техніки (погляд на ґлядсетярічну історію). Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки. К.: Промінь. 448 с. — ISBN 978-617-7180-40-0
4. ↑ Яворівський В. Пояснительная записка к проекту Постановления Верховного Совета Украины о праздновании 100-летия со дня рождения Николая Амосова [1]
5. ↑ http://photo.ukrinform.ua/ukrcurrentphoto.php?id=42714
6. ↑ *Потієнко Анатолій.* Старий Крим: місто музеїв, місто-мужеві. — Сімферополь: Видавництво «Сапта» ЛТД, 2009. — ISBN 978-966-16-2312-4.
7. ↑ Список публікацій на Google Citations
8. ↑ Перелік книжок в світовій бібліотеках (в версією VIAF)
9. ↑ Академік людських сердець. Слайд 21
10. ↑ Резолюція № 36С/15 36-і сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО (25 жовтня — 10 листопада 2011 р., м. Париж)
11. ↑ Верховна Рада України, Постанова від 06.09.2012 № 5214-VI «Про відзначення 100-річчя з дня
13. ↑ В Старому Криму відкрили пам'ятник Миколі Амосову// Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України — 09.12.2013 Архівованої 19.12.2013, у Wayback Machine. — Переглянуто 18.12.2013
14. ↑ *Микола Семена* У Криму відкрили унікальний пам'ятник Амосову //Газета «День», — 6 грудня, 2013 — 20:38
15. ↑ *Фрагменти фільму Таймураза Золовоя «Микола Амосов»* на сайті YouTube
16. ↑ «Амосов: Сторічня» на сайті телеканалу «Інтер»
17. ↑ Пропозиції щодо перейменування вулиць у Броварах винесено на громадське обговорення, Маєш право знати. 26.06.2015
18. ↑ Рішення від 25.12.2015 № 52-04-07 «Про перейменування вулиць та провулків м. Бровари» [2] Архівованої 2016-01-25 у Wayback Machine., [3]. Броварська міська рада. 28.12.2015
19. ↑ Вінницька міська рада ухвалила перейменування 135 вулиць та провулків Офіційний веб-сайт УНП
20. ↑ Про перейменування об'єктів топонімікиі міста Харкова Офіційний сайт Харківської міської ради

Джерела

[ред.] [ред. код]

- Біографія /Сайт НД Інституту імені М.Амосова/
- Амосов М. М. — Енциклопедія сучасної України

Література

[ред.] [ред. код]

- Микола Амосов : / М. П. Згурська ; пер. з рос. Л. Кіцила. — Харків: ПЕТ, 2015. — 127 с. — На опр. арт. не зазначено. — ISBN 978-617-7155-67-5

Посилання

[ред.] [ред. код]

- 24tv.ua 13/12/2013
- Микола Михайлович Амосов. Світогляд
- *Фурманов Юрій.* Після Амосова…/ // Дзеркало тижня. — 2002. — № 49. — 20 грудня.
- *Трахтенберга Ісак.* Уроки й напуття тих, хто відійшов // Дзеркало тижня. — 2003. — № 19. — 23 травня.
- *Сергієнко Іван.* Жага осяяння істини. До 90-річчя від дня народження Миколи Амосова[недоступне посилання з червня 2019] // Дзеркало тижня. — 2003. — № 45: — 21 листопада.
- Гордість України — Амосов Микола Михайлович
- *Слабошпицький Михайло.* Реалізована людина Микола Амосов. Розділ «З присмеркового дзеркала» //ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА — № 13-20 — 30.05.2020
- *Стріха Максим.* «Київський» Фаust на знамі сторіч
- Жадько Віктор. Некрополь на Байковій горі.-К.,2008.-С.181-183
- *Nikolaï Amosov. "В востяк у Дмитрия Гордона" (2001)* на сайті YouTube

Тематичні сайти: Scopus · Internet Speculative Fiction Database · Find a Grave · Quora
Словники та енциклопедії: Енциклопедія наукової фантастики · Енциклопедія сучасної України
Нормативний контроль: BIBSYS: 90796311 · BNE: XX1193280 · CONOR: 75417443 · GND: 118648877X · ISNI: 0000 0001 1004 3248 · LCCN: n50039376 · LNB: 000120724 · NDL: 00431417 · NKC: xx0003081 · NLA: 786916 · NTA: 070914869 · NUKAT: n85005929 · SUDOC: 145801829 · VIAF: 110471779

Герої України (перелік) [показати]

Україна | Наука | Медицина | Біографії

Категорії: Народились 19 грудня | Народились 1913 | Уродженці Новгородської губернії | Померли 12 грудня | Померли 2002 | Померли в Києві | Поховані на Байковому кладовищі | Наукові Національного інституту серцево-судинної хірургії | Доктори медичних наук | Герої Соціалістичної Праці | Кавалери ордена Леніна | Кавалери ордена Жовтневої Революції | Кавалери ордена Вітчизняної війни I ступеня | Кавалери ордена Вітчизняної війни II ступеня | Кавалери ордена Червоної Зірки | Нагороджені медаллю «Ветеран праці» | Нагороджені медаллю «Отличник здравоохранения» | Нагороджені медаллю «Ветеран праці» | Нагороджені медаллю «50 років Збройних Сил СРСР» | Нагороджені медаллю «60 років Збройних Сил СРСР» | Кавалери ордена «За заслуги» II ступеня | Лауреати Ленінської премії | Нагороджені золотою медаллю ВДНГ | Нагороджені срібною медаллю ВДНГ | Почесні громадяни Києва | Випускники Архангельського медичного інституту | Хірурги СРСР | Народні депутати СРСР від України | Українські медики | Українські кардіохірурги | Українські кібернетики | Діячі члени НАН України | Персоналії:Череповець | Науковці, іменем яких названі премії НАН України | Науковці, на честь яких названо астероїд | Письменники-фантасти, на честь яких названо астероїд | Росіяни України | Російськомовні письменники XX сторіччя | Люди, на честь яких названі вулиці | Кавалери Ордена «Хрест Грюнвальда» | Люди на марках | Письменники-лікарі | Люди на монетах України | Депутати Верховної Ради СРСР 6-го скликання | Депутати Верховної Ради СРСР 7-го скликання | Депутати Верховної Ради СРСР 8-го скликання | Депутати Верховної Ради СРСР 9-го скликання | Наукові династії | Науковці інститу фтизіатрії і пульмонології | Лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки | Українські атеїсти

Цю сторінку востаннє відредаговано о 18:35, 3 квітня 2021.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.